

ΤΕΕ ΤΚΜ
Σεμινάριο μικρής διάρκειας
«Υγεία και Ασφάλεια στα Τεχνικά Έργα»

Κατερίνη - Μάιος 2005

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ

Μαρία Σ. Δόση-Σιββά
Αρχιτέκτων Μηχανικός Α.Π.Θ.
Πτυχιούχος Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.
Τεχν.Επιθ. Εργασίας-Προϊσταμένη Τμήματος
ΚΕ.Π.Ε.Κ. Μακεδονίας –Θράκης

Βασικός Νόμος για τις υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας των εργαζομένων και τρίτων και όχι σε σχέση με την ασφάλεια της κατασκευής(στατική επάρκεια), στις οικοδομές και λοιπά Ιδιωτικά Τεχνικά Έργα είναι ο Ν.1396/83. Οι ορισμοί Τεχνικού Έργου, Κυρίου του έργου , Εργολάβου , Υπεργολάβου, Μελετητή και Επιβλέποντος Μηχ/κού δίδονται στο νόμο αυτό.

Με το Π.Δ. 305/96 συμπληρώνονται (εργαζόμενος- αυτοαπασχολούμενος-εκπρόσωπος εργαζομένων) και αναλύονται (ανάδοχος- εργοδότης) οι ορισμοί των παραγόντων της κατασκευής των Τεχνικών Έργων. Ακόμη εισάγονται οι νέοι θεσμοί και οι ορισμοί των συντονιστών για θέματα Α+Υ στη φάση της μελέτης του έργου και στη φάση της εκτέλεσής του

Σε ό,τι αφορά τα Δημόσια έργα ισχύουν επίσης όλες οι διατάξεις της Νομοθεσίας για την Υ+Α των εργαζομένων και περιοίκων και πρόσθετα γίνεται αναφορά και στα διατάγματα για τα Δημόσια έργα όπως Π.Δ. 609/85 , Ν.1418/84, Αποφ. οικ.433/ 19.9.2000 ΥΠΕΧΩΔΕ, Αποφ. Αριθμ.ΔΙΠΑΔ /οικ/177/2-3-01 ΥΠΕΧΩΔΕ, Αποφ. Αριθμ.ΔΕΕΠΠ /οικ/85/14-5-01 ΥΠΕΧΩΔΕ Αποφ. Αριθμ.ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/889/27-11-2002 ΥΠΕΧΩΔΕ

Ν. 2940/6-8-01 «Αναπτυξιακά ,φορολογικά και θεσμικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις του κατασκευαστικού τομέα και άλλες διατάξεις.»(εισαγωγή της υπεργολαβίας στα Δημόσια Έργα) όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3263/2004

Οι υποχρεώσεις των συντελεστών της κατασκευής Τεχνικών έργων , Ιδιωτικών και Δημοσίων , όπως προκύπτουν από την ισχύουσα σχετική Νομοθεσία, μπορούν να ομαδοποιηθούν συνοπτικά ως ακολούθως.

Κύριος του έργου (μη υπάρχοντος Εργολάβου ολοκλήρου του έργου)

- 1.Λήψη και τήρηση των μέτρων Α+Υ που του υποδεικνύει εγγράφως ο Επ. Μηχ/κός και που αφορούν τα τμήματα εκείνα που δεν ανατέθηκαν σε Εργολάβους ή Υπεργολάβους
- 2.Σε περίπτωση διακοπής των εργασιών για διάφορους λόγους (οικονομικούς-εργασιακούς -καιρικές συνθήκες κ.α.) οφείλει να λάβει και να τηρήσει τα μέτρα Ασφάλειας που θα του προτείνει εγγράφως ο Επ. Μηχ/κός.
3. Έγγραφο ειδοποίηση του Επ.Μηχ/κού ,πριν την επανέναρξη των εργασιών που είχαν διακοπεί.
4. Προμήθεια-θεώρηση-φύλαξη του Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας (Η.Μ.Α.) στο εργοτάξιο
5. Έγγραφο ανάθεση καθηκόντων σε Συντονιστή για θέματα Α+Υ στη φάση της μελέτης και στη φάση της εκτέλεσης (όταν είναι παρόντα πολλά συνεργεία)

6. Φροντίδα για τη σύνταξη Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ.- Τήρησή τους στο εργοτάξιο
7. Διαβίβαση της εκ των προτέρων γνωστοποίησης στο αρμόδιο ΚΕΠΕΚ.
8. Αίτηση στη Δ.Ε.Η. όταν πλησίον του εργοταξίου διέρχονται αγωγοί της ΔΕΗ.
9. Φύλαξη του Φ.Α.Υ. καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, μετά το πέρας της κατασκευής του.
10. Όλες τις υποχρεώσεις του Εργοδότη, ως αναφέρονται παρακάτω και για τους εργαζόμενους που ο ίδιος φέρεται ως εργοδότης.
11. Υποχρέωση χρησιμοποίησης υπηρεσιών Τ.Α. και Γ.Ε. και εφαρμογή των υποδείξεων και συμβουλών τους με παράλληλη έγγραφη λήψη γνώσης αυτών, από το σχετικό θεωρημένο βιβλίο υποδείξεων και συμβουλών.

Σε περίπτωση Δημοσίου έργου που εκτελείται με αυτεπιστασία (Ν. 1418/1984), οι παραπάνω υποχρεώσεις βαρύνουν τον αρμόδιο Φορέα(Δημόσιο ή Νομικό πρόσωπο του δημοσίου φορέα) που αναλαμβάνει ο ίδιος την κατασκευή του έργου.

Ο Εργολάβος και ο Υπεργολάβος ολοκλήρου του έργου

(Γεν. Εργολάβος- Γεν. Υπεργολάβος, συνυπεύθυνοι, ανεξάρτητα αν αυτό εκτελείται ολικά ή κατά τμήματα με υπεργολάβους)

1. Λήψη και τήρηση των μέτρων Α+Υ που αφορούν όλο το έργο.
2. Τήρηση όλων των οδηγιών και παρατηρήσεων του Επ. Μηχ/κού.
3. Τήρηση όλων των οδηγιών των Συντονιστών μελέτης και εκτέλεσης(εφαρμογή του Σ.Α.Υ. με τις αναθεωρήσεις και τον εμπλουτισμό του, με τα αναγκαία πρόσθετα μέτρα εξ αιτίας της εξέλιξης της κατασκευαστικής διαδικασίας)
4. Συνεργασία με τους Μελετητές στα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης του έργου, για να ληφθούν υπ όψη οι γενικές αρχές πρόληψης σε θέματα Α+Υ (αρ. 7 Π.Δ. 17/96), αρχιτεκτονικές, τεχνικές ή και οργανωτικές επιλογές – διάρκεια εκτέλεσης εργασιών. κ. α)

Σε περίπτωση που η μελέτη έχει συνταχθεί με εντολή του Κυρίου του έργου σε προγενέστερο χρόνο την παραπάνω υποχρέωση έχει ο Κύριος του έργου .

5. Εφαρμογή των Μελετών Μέτρων Υγείας και Ασφαλείας (Μ.Μ.ΥΑ) , όπου απαιτείται:
 - α. Μ.Μ.Υ.Α. στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα , από το Γενικό Εργολάβο.
 - β. Σχέδιο Υγείας και Ασφάλειας (Σ.Υ.Α.) από κάθε Υπεργολάβο
 - γ. Μελέτη κατεδάφισης
 - δ. Μελέτη αντιστήριξης (όταν απαιτείται)
 - ε. Σ.Α.Υ.
 - στ. Μελέτη για τις σκαλωσιές: - όταν τοποθετηθεί σ αυτές ανυψωτικός μηχανισμός – για κάθε σταθερή σκαλωσιά πλην αυτής με δάπεδο εργασίας 0.60 m και που υποβαστάζει αποκλειστικά εργαζόμενους και άμεσα χρησιμοποιούμενα υλικά.
6. Μηνιαίες συντονιστικές συσκέψεις στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα.

Ο Εργολάβος ολοκλήρου του έργου (Γεν. Εργολάβος)
Πρόσθετα

- 1 Υποχρέωση χρησιμοποίησης υπηρεσιών Τ.Α. και Γ.Ε. και εφαρμογή των υποδείξεών τους , με παράλληλη έγγραφη λήψη γνώσης αυτών , από το σχετικό θεωρημένο βιβλίο υποδείξεων και συμβουλών. Υποβολή των αναθέσεων Τ.Α. και Γ.Ε. στο ΚΕ.Π.Ε.Κ.
Στα Δημόσια έργα η ανάθεση κοινοποιείται από τον ανάδοχο κατασκευής και στη Διευθύνουσα Υπηρεσία.
2. Διαβίβαση της εκ των προτέρων γνωστοποίησης στο αρμόδιο ΚΕ.Π.Ε.Κ.
3. Έγγραφη ανάθεση καθηκόντων σε Συντονιστή για θέματα Α+Υ στη φάση της μελέτης και στη φάση της εκτέλεσης όταν είναι παρόντα πολλά συνεργεία)
Στα **Ιδιωτικά Έργα** η ανάθεση για το Συντονιστή στη φάση της μελέτης υπάρχει στο φάκελο της αδειάς για την Πολεοδομική Αρχή ,στον οποίο και περιέχονται τα Σ.Α.Υ και Φ.Α.Υ.
Στα **Δημόσια Έργα** η ανάθεση σε Συντονιστή μελέτης πρέπει να κοινοποιηθεί από τον Ανάδοχο Μελέτης και στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, εντός μηνός από την ανάθεση της μελέτης. Η έγγραφη ανάθεση για το Συντονιστή στη φάση της εκτέλεσης του έργου κοινοποιείται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και στο ΚΕ.Π.Ε.Κ από τον ανάδοχο κατασκευής.
Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση , όταν απαιτείται ,υποβάλλεται στο ΚΕ.Π.Ε.Κ. συμφ. με το Π.Δ. 305/96 και αφορά όλα τα έργα Ιδιωτικά και Δημόσια. Σ αυτήν περιέχεται και η έγγραφη ανάθεση των Συντονιστών σε θέματα Ασφάλειας κατά τη μελέτη και την εκτέλεση του έργου και έτσι καλύπτεται η υποχρέωση κοινοποίησης προς το ΚΕ.Π.Ε.Κ.
4. Φροντίδα για τη σύνταξη του Σ.Α.Υ και Φ.Α.Υ. από το Συντονιστή μελέτης.-
Τήρηση των Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ στο εργοτάξιο

Ο Εργολάβος ή ο Υπεργολάβος ολοκλήρου του έργου ή ελλείψει αυτών ο Κύριος του έργου

Προμηθεύεται ,θεωρεί στην έδρα του αρμόδιου ΚΕΠΕΚ ή τα περιφερειακά Τμήματα Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης και φυλάσσει στο εργοτάξιο το Η.Μ.Α.

Στα Δημόσια έργα ο Εργολάβος στον οποίο έχει ανατεθεί με τις νόμιμες διαδικασίες και με σύμβαση η κατασκευή ολοκλήρου του έργου , ονομάζεται **Ανάδοχος** και έχει τις παραπάνω υποχρεώσεις όπως αναφέρεται και στο Π.Δ. 609/85, αρθ.34 §4. **Ήτοι τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας , των διατάξεων και των κανονισμών** για την πρόληψη των ατυχημάτων στο προσωπικό του , ή στο προσωπικό του φορέα του έργου , ή σε οποιονδήποτε τρίτο και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος.

Σχετικά με τη λήψη μέτρων ασφαλείας είναι υποχρεωμένος **να εκπονεί με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων , σήμανσης έργων κ.λ.π.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα.**; Όλα τα παραπάνω αναγράφονται στη σύμβασή του με το Δημόσιο φορέα

Ακόμη ο ανάδοχος υποχρεούται σε ένα μήνα από την υπογραφή της σύμβασης να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου.

Επίσης, ο **Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος** να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης στα εργοτάξια που τυχόν κατασκευάζονται τμήματα του έργου και γενικά σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η Επιβλέπουσα Υπηρεσία (Ν.1418/84 , αρθ. 6 , §2).

Με την Αποφ. ΥΠΕΧΩΔΕ ,αριθ. ΔΙΠΑΔ /οικ / 889 /27-11-2002 επιβάλλεται η **αναγραφή στην Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ)** κάθε Δημόσιου Έργου **όλων των υποχρεώσεων του αναδόχου** που προκύπτουν από την Ισχύουσα Νομοθεσία , σχετικά με την Υ+Α των εργαζομένων κατά την εκτέλεση του έργου . Οι υποχρεώσεις αυτές υπενθυμίζονται ,καταγράφονται και εντάσσονται στο πλαίσιο του Συστήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας κατά την εργασία ,ήτοι:

Λειτουργία των θεσμών Τ.Α. ,Γ.Ε., Συντονιστών-Καθορισμός αρμοδιοτήτων προσωπικού αναδόχου για θέματα Α+Υ- Οργάνωση υπηρεσιών Α+Υ υπερβολάβων –Σύνταξη ειδικών μελετών , όπου απαιτούνται –Επιθεωρήσεις τουλάχιστον ανά εβδομάδα, εκτός αν ορίζεται άλλως από τη νομοθεσία, με γραπτή τεκμηρίωση –Εκ των προτέρων γνωστοποίηση- Οδηγίες ασφαλούς εργασίας προς τους εργαζόμενους –Μηνιαίες συσκέψεις με τους συντελεστές του έργου – Σ.Α.Υ –Φ.Α.Υ.

Οι παραπάνω υποχρεώσεις αφορούν την οργάνωση του εργοταξίου απαιτούνται από τη νομοθεσία ,βαρύνουν τον Ανάδοχο και πρέπει να συνυπολογιστούν απ αυτόν κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς του.

Ο Εργολάβος και ο Υπερβολάβος τμήματος του έργου (συνυπεύθυνοι)

- 1.Λήψη και τήρηση των μέτρων Α+Υ , που αφορούν το τμήμα του έργου που έχουν αναλάβει, ανεξάρτητα αν αυτό εκτελείται ολόκληρο ή κατά τμήματα με υπερβολάβους.
- 2.Τήρηση των οδηγιών και παρατηρήσεων του Επ. Μηχ/κού , Τ.Α., Γ.Ε. και του Συντονιστή εκτέλεσης . Εφαρμογή του Σ.Α.Υ.
- 3.Εφαρμογή των Μ.Μ.Υ.Α , που αφορούν το τμήμα που ανέλαβαν.
- 4.Σύνταξη και υποβολή Σ.Υ.Α. στο Γενικό Εργολάβο και Υπερβολάβο κάθε Υπόγειου Τεχνικού έργου.Κοινοποίηση του Σ.Υ.Α. στον Τ.Α. ,Γ.Ε. και Ε.Υ.Α.Ε.
- 5.Εκπαίδευση και επανεκπαίδευση των εργατοτεχνιτών που ανήκουν στα συνεργεία τους και γενικά όλες τις υποχρεώσεις των Εργοδοτών για τους εργαζόμενους αυτούς.

Όταν συνάπτεται σύμβαση μίσθωσης έργου μεταξύ του αναδόχου Δημόσιου Έργου και εργοληπτικής επιχείρησης για την κατασκευή μέρους του έργου που έχει αναληφθεί από τον Ανάδοχο (υπεργολαβία), **ο Υπεργολάβος θεωρείται «εγκεκριμένος»** μετά από έγκριση του Κυρίου του Έργου ή του φορέα κατασκευής, όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις :

α) ο Υπεργολάβος έχει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνει και ανήκει σε τάξη και κατηγορία έργου, αντίστοιχη με το ποσό της σύμβασης υπερβολαβίας

β) ο Ανάδοχος, πριν από την εγκατάσταση του Υπεργολάβου στο έργο έχει γνωστοποιήσει στον Κύριο του Έργου ή το φορέα κατασκευής τη σύμβαση υπερβολαβίας.

Ο Ανάδοχος του έργου πρέπει να διατηρεί ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ποσού της σύμβασής του με τον Κύριο του Έργου ή το φορέα κατασκευής, αφού ληφθούν υπόψη όλες οι συμβάσεις υπερβολαβιών που έχουν εγκριθεί.

Ο Κύριος του Έργου ή ο φορέας κατασκευής μπορούν με απόφασή τους, που εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την ανωτέρω γνωστοποίηση, να μην εγκρίνουν την υπερβολαβία αυτή.

Με απόφαση που εκδίδεται από τον υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων έργων καθορίζονται οι ελάχιστοι όροι που πρέπει να περιλαμβάνονται στο υπερβολαβικό συμφωνητικό, οι λόγοι για τους οποίους μπορεί ο Κύριος του Έργου ή ο φορέας κατασκευής να μην εγκρίνει την υπερβολαβία, η διαδικασία έγκρισής της και κάθε σχετικό θέμα.

Μελετητής

1. Σύνταξη ειδικής μελέτης ως προς τη διαδικασία και τη σειρά κατεδάφισης, προκειμένου για κατεδάφιση έργων από προεντεταμένο σκυρόδεμα
2. Σύνταξη μελέτης από τον αρμόδιο μηχανικό (αρθ. 2 Π.Δ. 1073/81) για τις αντιστηρίξεις των πρηνών , όταν αυτές απαιτούνται συμφ με το διάγραμμα του αρ. 9 Π.Δ. 1073/81 , (ως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 64/ Α/28-5-1982) , συνεκτιμωμένων και των παραμέτρων του αρθ. 10 του Π.Δ. 1073/81 καθώς και των απαιτήσεων του Κτιριοδομικού Κανονισμού(αρ. 5 . §3 &4)
**** Στα στάδια σύλληψης ,επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης του έργου **λαμβάνονται υπ όψη** από τον Μελετητή σε συνεργασία με τον Γενικό Εργολάβο ή ελλείψει αυτού με τον Κύριο του έργου(Π.Δ.305/96 αρθ.4 §1) **οι γενικές αρχές πρόληψης σε θέματα Α+Υ που αναφέρονται στο αρθ. 7 του Π.Δ. 17/96** (εκτίμηση κινδύνων, μέθοδοι εργασίας, αρχιτεκτονικές ,τεχνικές ή και οργανωτικές επιλογές-διάρκεια εκτέλεσης εργασιών κ.α).

Η παραπάνω απαίτηση του Π.Δ. 305/96 επαναλαμβάνεται και αναλύεται με την Αποφ.ΥΠΕΧΩΔΕ αριθ. ΔΙΠΑΔ /οικ/177/2-3-20001 «Πρόληψη εργασιακού κινδύνου κατά τη μελέτη του έργου.» Τονίζεται δε ότι ο **ανάδοχος μελέτης** οφείλει , αφ ενός μεν να λάβει υπόψη του τις αρχές πρόληψης του εργασιακού κινδύνου του Π.Δ 17/96, αφ' ετέρου δε να επισημάνει έγκαιρα στον κατασκευαστή του έργου τους κινδύνους οι οποίοι συνδέονται τόσο με τις βασικές παραδοχές του έργου, όσο και με τις τεχνικές απαιτήσεις της κατασκευής.

Εργολάβοι και Υπεργολάβοι που ασκούν οι ίδιοι δραστηριότητα(Εργαζόμενοι)

1. Υποχρεώσεις εργοδοτών και εργοδοτούμενων (εργαζομένων)
2. Υποχρεώσεις για χρήση εξοπλισμού εργασίας και μέσων Ατομικής προστασίας(Μ.Α.Π.)
3. Τηρούν τις υποδείξεις Επιβλεπόντων Μηχ/κών , Τ.Α. ,Γ.Ε. και Συντονιστών.

Συντονιστής στη φάση της Μελέτης του Έργου

1. Συντονισμός των γενικών αρχών πρόληψης (Π.Δ. 17/96)σε θέματα Α+Υ στη φάση της εκπόνησης της μελέτης , σε συνεργασία με Εργολάβο , Υπεργολάβο ολοκλήρου του έργου και Μελετητή.
Αρχιτεκτονικές – Τεχνικές – Οργανωτικές επιλογές- Προγραμματισμός των φάσεων εργασιών-Χρονοδιάγραμμα
2. Κατάρτιση Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ.

Συντονιστής στη φάση της Εκτέλεσης του Έργου

1. Εφαρμογή και αναπροσαρμογή Σ.Α.Υ. και ανάλογη ενημέρωση Φ.Α.Υ. σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τυχόν τροποποιήσεις της μελέτης
- 2 Συνεργασία με Τ.Α. και Γ.Ε.
- 3 Οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ Εργολάβων – Υπεργολάβων
- 4 Συντονισμός δραστηριοτήτων για την πρόληψη ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών .
- 5 Μέριμνα ώστε οι Εργοδότες και οι Αυτοαπασχολούμενοι να εφαρμόζουν τα προβλεπόμενα μέτρα ασφαλείας.
- 6 Φροντίδα για τάξη –κυκλοφορία –αποθήκευση – μεταφορές-περιβάλλον
- 7 Ενημέρωση – διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων.

Τεχνικός Ασφαλείας (Τ.Α.)

Παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις και συμβουλές γραπτά ή προφορικά σε θέματα Α+Υ της εργασίας και πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων.

Τηρεί τα εξής βιβλία:

- α) υποδείξεων και συμβουλών
- β) ατυχημάτων (αιτία και περιγραφή)
- γ) καταγραφής χρονολογίας συντήρησης και ελέγχου των συστημάτων ασφαλείας
- δ) μετρήσεων παραγόντων

Από τα παραπάνω βιβλία μόνο το α) απαιτεί θεώρηση από το αρμόδιο ΚΕ.Π.Ε.Κ.

Ακόμη τηρείται και ένας κατάλογος ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.

Αυτοαπασχολούμενοι

Οι υποχρεώσεις του δίνονται στο αρθ. 9 Π.Δ. 305/96.

Την ευθύνη του συντονισμού όλων των δραστηριοτήτων των αναλαμβάνει ο Εργοδότης που έχει υπό τον έλεγχό του τον τόπο εργασίας (αρ. 7 § 9 Π.Δ. 17/96).

Εργαζόμενοι

Αρθ. 32 Ν. 1568/85 , αρ. 13 Π.Δ. 17/96 , αρ. 114 Π. Δ. 1073/81

Υποχρέωση εφαρμογής κανόνων Υ+Α –χρησιμοποίηση Μ.Α.Π. – αναφορά στον Εργοδότη των κινδύνων και των ελλείψεων – εφαρμογή των οδηγιών των Εργοδοτών, Επιβλεπόντων Μηχανικών, Εργοταξιαρχών, Τεχνικών Ασφαλείας, Γιατρών εργασίας, Συντονιστών και άλλων υπευθύνων της κατασκευής.

Εργοδότης (αρθ. 7 Π.Δ/17/96, και αρθ. 8Π.Δ.305/96)

κατά περίπτωση Κύριος του Έργου , Γεν. Εργολάβος , Γεν. Υπεργολάβος , Εργολάβος τμήματος έργου , Υπεργολάβος τμήματος έργου.

Ποσόθετα στις προαναφερθείσες υποχρεώσεις

- 1.Εκπαίδευση και επανεκπαίδευση των εργατοτεχνιτών
 - 2.Ενημέρωση των εργαζομένων για τους κινδύνους και τα μέτρα Α+Υ
 - 3.Διαβούλευση με τους εργαζόμενους
 - 4.Αναγγελία του ατυχήματος στην Αστυνομική Αρχή
 - 5.Αναγγελία του ατυχήματος εντός 24 ωρών στην έδρα του αρμόδιου ΚΕΠΕΚ ή τα περιφερειακά Τμήματα Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης, διατήρηση αμετάβλητων των συνθηκών του ατυχήματος και παροχή ανάλογων υπηρεσιών στον παθόντα.
 - 6.Ανελλιπή παρουσία στο εργοτάξιο σε όλη τη διάρκεια της εργασίας.
 - 7.Ορισμός αρμόδιου προσώπου με εμπειρία στην εκτίμηση του κινδύνου ,για την επιθεώρηση των πρσανών ορυγμάτων όπως επιβάλλεται από το αρθ. 13 του Π.Δ. 1073/81.
 8. Συνεργασία με τους αυτοαπασχολούμενους . Συνεργασία –Συντονισμός – αλληλοενημέρωση όταν μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας.
 - 9.Υποβολή για έγκριση στο ΚΕ.Π.Ε.Κ.του Σχεδίου Εργασίας (που αποτελεί ουσιαστικά μέρος του Σ.Α.Υ.), όταν πρόκειται για εργασίες κατεδάφισης κτιρίων ή κατασκευών με υλικά από αμίαντο
- Οι υποχρεώσεις 4,5 και 6 μπορούν να εκτελεστούν και από τους νόμιμους εκπροσώπους των εργοδοτών.

Επιβλέπων Μηχανικός (Δεν αφορά τον Επιβλέποντα Μηχ/κό από τη μεριά του Δημόσιου φορέα παρά μόνο για τα έργα που εκτελούνται με αυτεπιστασία)

1. Ενημέρωση του Η.Μ.Α. με υποδείξεις για λήψη και τήρηση των μέτρων Α+Υ και παρατηρήσεις για την εφαρμογή τους. Ο Εργολάβος ή ο Υπεργολάβος ολοκλήρου του έργου ή ελλείψει αυτών ο Κύριος του έργου προμηθεύεται, θεωρεί στην αρμόδια Υπηρεσία και φυλάσσει στο εργοτάξιο το Η.Μ.Α.
2. Οδηγίες κατασκευής για την εκτέλεση εργασιών αντιστήριξης , σταθερών ικριωμάτων και πίνακα διανομής ηλεκτρικού ρεύματος.

Επίβλεψη της τήρησης των ανωτέρω οδηγιών πριν την έναρξη των εργασιών και περιοδικά κατά την εκτέλεσή τους.

Σκαλωσιές : - άπαξ της εβδομάδος
- προ της εγκαταστάσεως κάθε συνεργείου
- σε περίπτωση θεομηνίας και παγετού, προ της επαναλήψης των εργασιών
- μετά από κάθε μετατροπή , περίοδο αχρηστίας, κακοκαιρία ή σεισμικές δονήσεις ή μετά από οποιεσδήποτε περιστάσεις που μπορούν να επηρεάσουν την αντοχή ή την σταθερότητά τους.

Εκσκαφές και αντιστηρίξεις : - άπαξ της εβδομάδος
- μετά την εκτέλεση ανατινάξεων
- μετά απο ζημιές στα πρανή
- μετά από θεομηνία –παγετό –διακοπή εργασιών
(αναφέρονται οι τυχόν απαιτούμενες ενισχύσεις)

3. Οδηγίες για προστασία από εναέριους και υπόγειους αγωγούς ΔΕΗ.
(προηγείται η έγγραφη ειδοποίηση της ΔΕΗ από τον εκτελούντα το έργο και ακολουθεί κοινή εξέταση των μέτρων ασφαλείας από τη ΔΕΗ-τον εκτελούντα το έργο και τον Επιβλέποντα Μηχ/κό)
4. Εφαρμογή των Μ.Μ.Υ.Α. και όποιων άλλων μελετών επιβάλλονται από τη Νομοθεσία .
- 5 Υπολογισμός των συνδέσεων της σκαλωσιάς με το κτίριο (λαμβάνομένης υπ όψη και της κάλυψης της σκαλωσιάς με λινάτσα).
6. Σύνταξη μελέτης : - Όλες οι σταθερές σκαλωσιές πλην αυτών με δάπεδο εργασίας 0,60 m και οι οποίες υποβαστάζουν αποκλειστικά εργαζόμενους και άμεσα χρησιμοποιούμενα υλικά.
-σκαλωσιές επι του δαπέδου των οποίων εγκαθίσταται ανυψωτική μηχανή.
7. Βεβαίωση της πληρότητας και ευστάθειας της σκαλωσιάς. Η ίδια βεβαίωση απαιτείται και από τον Κατασκευαστή του έργου.

8. Σε περίπτωση που αντι Γεν . Εργολάβου υπάρχει Κύριος του έργου , ο Επιβλέπων Μηχ/κός, έχει αυξημένες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις έναντι αυτού με έγγραφες υποδείξεις:
- όταν πρόκειται ο Κύριος του έργου να διακόψει τις εργασίες.
 - κατά περίπτωση και φάση του έργου που δεν έχουν αναλάβει Υπεργολάβοι και πριν την εγκατάσταση κάθε Εργολάβου ή Υπεργολάβου τμήματος του έργου.
9. Οδηγίες για την επίλυση προβλημάτων ιδιαιτέρως δυσχερών συνθηκών εργασίας στη συναρμολόγηση στεγών.

Ακόμη καλόν είναι , στο Η.Μ.Α. ,να υπενθυμίζονται στους Εργολάβους και Υπεργολάβους οι υποχρεώσεις τους με :

___ Οδηγίες για την απασχόληση μόνο αδειούχων χειριστών

___ Οδηγίες για έλεγχο (επιθεωρήσεις συρματοσχοίνων),

-άπαξ του μηνός

-καθημερινά σε συνεχώς λειτουργούντα συστήματα

και για τους οριζόμενους επανελέγχους, μετά από βλάβη ή παγετό.

___ Οδηγίες για ελέγχους ανυψωτικών μηχανημάτων ,

-τουλ. άπαξ του έτους και μετά από κάθε νέα εγκατάστασή τους

και για τους επανελέγχους των , μετά από βλάβη ή ανωμαλία λειτουργίας των.

___ Οδηγίες για βεβαιώσεις καλής λειτουργίας των μηχανημάτων και αναφορά της πρόσφατης συντήρησής τους .

Για τα **Δημόσια Έργα** η Διεύθυνση των Έργων από την πλευρά του αναδόχου στους τόπους κατασκευής τους γίνεται από τεχνικούς (γνωστοί σαν Επιβλέποντες από τη μεριά του αναδόχου ή Εργοταξίαρχες) που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την Υπηρεσία. Η επιτόπου των έργων **παρουσία τεχνικού στελέχους ή τεχνικού υπαλλήλου της εργοληπτικής επιχείρησης (αναδόχου)** είναι υποχρεωτική και ανάλογη με τη φύση και το μέγεθος του κατασκευαζόμενου έργου. Για το προσωπικό που αποτελεί την ελάχιστη στελέχωση απαιτείται προσκόμιση στη Δευθύνουσα Υπηρεσία βεβαίωσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων (Ν.1418/84 αρθ. 6 § 6 και αρθ.2 Ν.2229/94).

Στα καθήκοντα των επιβλεπόντων από τη μεριά του Δημόσιου φορέα περιλαμβάνονται η παρακολούθηση και ο έλεγχος της ποιότητας και ποσότητας των εργασιών και γενικά **η τήρηση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο**(Π.Δ 609/85,αρθ.28, §1και Ν.1418/84,αρθ.6, §2) Μέσα στους όρους της σύμβασης περιλαμβάνεται όπως προαναφέρθηκε και η υποχρέωσή του για λήψη και τήρηση των μέτρων Α+Υ εργαζομένων και τρίτων Η παραπάνω άσκηση της επίβλεψης δε μειώνει σε καμία περίπτωση τις ευθύνες του αναδόχου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση (Π.Δ.609/85, αρθ. 28 ,§5).

Σε περίπτωση κατασκευής σημαντικών έργων συγκροτείται **Επιτροπή Παρακολούθησης του Έργου**. Η Επιτροπή έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα και παρακολουθεί την εφαρμογή της μελέτης ή την αιτιολογημένη αποδοχή προτεινόμενων τροποποιήσεων αυτής, την τήρηση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής, τη διαμόρφωση του κόστους, την τήρηση κανόνων ασφαλείας και υγιεινής του χώρου εργασίας, την τήρηση των μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και γενικά την πορεία του έργου. Η επιτροπή συνιστάται και συγκροτείται για κάθε συγκεκριμένο έργο ή ομάδα έργων (Ν.1418/84 αρθ.6, §4).

Η αρχή της ευθύνης του Εργοδότη (ΠΔ 17/96 αρθ.7) παραμένει

Ο ορισμός των Συντονιστών δεν επηρεάζει αυτήν την αρχή, δεν απαλλάσσει τους εργοδότες από την ευθύνη τους.

Την κατά νόμο ευθύνη για τυχόν παράλειψη κατάρτισης του Σ.Α.Υ. ή Φ.Α.Υ. έχει το πρόσωπο που όρισε το Συντονιστή , δηλ ο Γεν . Εργολάβος ή ο Κύριος του έργου, όταν δεν υπάρχει Γεν. Εργολάβος. Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να επαγρυπνούν τα πρόσωπα αυτά και να μεριμνούν για την κατάρτιση των Σ. Α .Υ και Φ. Α.Υ.

Για τα **Δημόσια Έργα** υπογραμμίζεται ότι η έγκριση των ΣΑΥ και ΦΑΥ από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία (Δ.Υ.) ουδόλως απαλλάσσει τον **ανάδοχο μελετητή** (όταν υπάρχει αυτός) για τυχόν παραλείψεις του που προκύπτουν από την παρανόηση της υφιστάμενης νομοθεσίας και την τυχόν παράλειψη ή μη ορθή εκτίμηση παραγόντων του εργασιακού κινδύνου (Αποφ ΥΠΕΧΩΔΕ αριθ. ΔΙΠΑΔ /οικ/177/2-3-2001).

Είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι με την Αποφ ΥΠΕΧΩΔΕ Αριθ. ΔΕΕΠΠΠ/οικ/85/14-5-01 διευκρινίζεται η απαίτηση του Π.Δ. 305/96 για τα Δημόσια Έργα και καθιερώνονται τα Σ.Α.Υ και Φ.Α.Υ., ως απαραίτητα στοιχεία για την έγκριση και παραλαβή (άρθρα 15 και 22 Ν.716/77) μελέτης Δημοσίου Έργου , που εκπονείται :

- α) σε στάδιο οριστικής μελέτης
- β)σε στάδιο μελέτης εφαρμογής (Π.Δ. 696/74).

Ακόμη αναφέρεται ότι η εφαρμογή του ΠΔ 305/96 και ιδιαίτερα των § 3 και 9 του αρθ. 3 είναι υποχρεωτική και για κάθε κατασκευαζόμενο Δημόσιο Έργο (που έχει εγκριθεί η Διακήρυξη Κατασκευής του ή το έργο βρίσκεται σε

εξέλιξη προ της ισχύος της παρούσας), ανεξάρτητα της ύπαρξης Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ. στην εγκεκριμένη μελέτη ή της μη αναφοράς των Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ. στα τεύχη δημοπράτησης.

Υπενθυμίζεται ότι η παράγραφος 3 του άρθρου 3 του Π.Δ. 305/96 απαιτεί τα εξής: «Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου ο Εργολάβος ολόκληρου του έργου και εάν δεν υπάρχει ο Κύριος του έργου μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφάλειας και υγείας και για την κατάρτιση φακέλου ασφάλειας και υγείας».

Η παράγραφος 9 του ίδιου άρθρου επιβάλλει τα εξής: «Το Σχέδιο και ο Φάκελος Ασφαλείας και Υγείας αναπροσαρμόζονται σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται πριν την έναρξη των εργασιών στην αναπροσαρμογή του σχεδίου ασφάλειας και υγείας, ενώ μετά το πέρας των εργασιών στην αναπροσαρμογή του Φακέλου Ασφαλείας και Υγείας, ώστε αυτός να περιέχει τα πραγματικά στοιχεία του έργου έτσι όπως αυτό κατασκευάστηκε».